

SYYTTÄJÄLAITOS

Lintulahdenkuja 4
00530 HELSINKI
Puhelin 029 5620 800 Fax 029 5620 888

PÄÄTÖS

6.7.2023

23/1052

Asianro
R 23/359

Asiaan osallinen

JÄNTTI JARI
20.02.1963

Asianomistaja

KAVONIUS JAANA

Asia

ESITUTKINTALAIN 3:3.2 TARKOITTAMA SELVITYS
8.5.2023 HELSINKI
5560/S/0007338/23
Esitutkintalaki 3 luku 3 § 2

Tapahtumatiedot

Kavonius katsoo ilmoituksessaan rikosylikonstaapeli Jari Jäntin syyllistyneen rikokseen ohjeistamalla Kavoniusta rikosilmoituksen jättämisessä. Kavonius katsoo Jäntin viestin täyttävän ainakin RL 40:8 §:n, RL 11:11 §:n ja RL 15:9 §:n teonkuvaukset. Kavoniuksen mukaan Jäntin esittämä vaatimus on lakiin perustumaton.

Kavoniuksen ilmoituksessaan viittaaman Jäntin viestin sisältö:

"Hei,

Kirjoitat muun muassa kirjelmässäsi, että täydennät kutakin poliisia, syyttäjää ja LähiTapiolan rikosliigaa koskevia rikosilmoituksia. Pyydän ilmoittamaan tähän sähköpostiin vastaamalla mainittujen asioiden ilmoitusnumerot, mikäli jokin niistä on kirjattuna Helsingin poliisilaitokselle (5500..alkuinen).

Sinulle on useaan kertaan jo ilmoitettu (mm. 21.1.2022 päivätyllä kirjeellä), että tällaiset lukuisille vastaanottajille toimitetut kirjelmät eivät aiheuta Helsingin poliisilla automaattisesti toimenpiteitä ja lisäksi ohjeistettu rikosilmoituksen laadinnassa. Edelleen totean, että mikäli tarkoituksenasia on saattaa uusi asia vireille Helsingin poliisilaitoksella, pyydän tekemään ainoastaan Helsingin poliisilaitokselle kohdistetun yksilöidyn rikosilmoituksen, jonka voit toimittaa osoitteeseen kirjaamo.helsinki@poliisi.fi tai tehdä sen sähköstä järjestelmää käyttäen."

Hankittu selvitys

Käytössäni on ollut seuraava aineisto:

- tutkintailmoitus 5560/S/7338/23
- Helsingin poliisilaitoksen Kavoniukselle 21.1.2022 lähettämä kirje

Tutkinnanjohtajan päätös

Esitutkintaa ei toimiteta.

Tässä ratkaisussa otetaan kantaa ainoastaan siihen, onko poliisin toiminnassa syytä epäillä rikosta. Poliisin toimintaa tai käyttäytymistä on mahdollista moittia muutoin tekemällä asiassa hallintokantelu poliisilaitokselle tai kantelemalla ylimmille laillisuusvalvojille.

Perustelut

Hankittu selvitys:

Helsingin poliisilaitos (rikostutkintayksikön johtaja, rikosylitarkastaja Markku Heinikari ja rikostarkastaja Teemu Jokinen) on lähettänyt Kavoniukselle 21.1.2022 seuraavan sisältöisen kirjeen:

"Helsingin poliisilaitoksen vastaus sähköposteihinne

Viitaten Helsingin poliisilaitoksen johdolle ja lukuisille muille julkishallinnon viranomaisille, kuten keskusrikospoliisille, Suojelupoliisille, eräille alueellisille poliisilaitoksille, aluehallintovirastoille, ja lukuisille yksittäisille virkamiehille, lukuisille yksittäisille kansalaisille ja tiedotusvälineille, jne. laajalla jakelulla lähettämiinne massiivisiin sähköpostikirjelmiin ja niiden liitteisiin, Helsingin poliisilaitos toteaa seuraavaa.

Helsingin poliisilaitos on yleinen esitutkintaviranomainen Helsingin alueella. Kun Helsingin poliisilaitokselle ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi, siitä kirjataan viipymättä ilmoitus. Jos ilmoitus on epäselvä tai puutteellinen, ilmoituksen tekijää kehoitetaan esitutkintalain mukaisesti tarvittaessa täsmentämään tai täydentämään ilmoitustaan.

Edellä mainituista seikoista johtuen Helsingin poliisilaitos ilmoittaa teille, että teidän tulee toimittaa jatkossa nimenomaisesti Helsingin poliisilaitokselle kuuluvat rikosilmoitukset virallisia ilmoituskanavia pitkin; lisätietoja rikosilmoituksen tekemisestä saatte internetistä (<https://poliisi.fi/tee-rikosilmoitus>). Tehkää myös niin ikään tiiviisti,

keskitetysti ja täsmällisesti selkoa siitä, ketä epäilette rikoksesta, ja millaisilla perusteilla. Näin menettelevät kaikki muutkin poliisihallinnon asiakkaat, eikä teidän tapauksessanne ole käsillä sellaista hyväksyttävää syytä, jonka valossa teitä tulisi kohdella eri tavoin kuin kaikkia muita asiakkaita. Tästä seuraa se, että muulla tavoin kuin virallisia kanavia pitkin Helsingin poliisilaitokselle toimittamanne massiiviset sähköpostikirjelmät käsitellään jatkossa ilman rikosilmoituksiin liittyviä kirjaamistoimenpiteitä, eikä niiden vastaanottaminen johda teille suunnattuihin tiedonantoihin, vaan ne arkistoidaan antamatta siitä teille erillistä vastausta.

Muistutan myös oman oikeusturvanne tähden teitä siitä, että laajalla jakelulla lähetetyt rikosilmoituskirjelmät saattavat sisällöstä riippuen täyttää väärän ilmiannon, kunnianloukkauksen, törkeän kunnianloukkauksen tunnusmerkistön tai jonkin muun rikoksen tunnusmerkistön."

Sovellettavat säännökset:

Ilmoitetun poliisin toiminnan johdosta:

Esitutkintalain 3 luvun 1 §:n (rikoksesta tehdyn ilmoituksen kirjaaminen) perusteella kun esitutkintaviranomaiselle ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi, esitutkintaviranomaisen on viipymättä kirjattava ilmoitus. Jos ilmoitus on epäselvä tai puutteellinen, ilmoituksen tekijää on tarvittaessa kehotettava täsmentämään tai täydentämään sitä.

Rikosilmoituksen kirjaamisvelvollisuus koskee myös muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla esitutkintaviranomaisen tietoon tullutta epäiltyä rikosta, jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin luopumisen edellytykset eivät täyty. Asianomistajalle on annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka sisältää ilmoituksen tekemistä ja ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat perustiedot.

Rikoslain 11 luvun 11 §:n perusteella syrjintään syyllistyy se, joka elinkeinotoiminnassa, ammatin harjoittamisessa, yleisöpalvelussa, virkatoiminnassa tai muussa julkisessa tehtävässä taikka julkista tilaisuutta tai yleistä kokousta järjestettäessä ilman hyväksyttävää syytä

- 1) ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla,
 - 2) kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä taikka
 - 3) asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita olennaisesti huonompaan asemaan
- rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen,

sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella.

Rikoslain 15 luvun 9 § perusteella oikeudenkäytössä kuultavan uhkaamiseen syyllistyy se, joka oikeudettomasti

- 1) väkivallalla tai uhkauksella estää tai yrittää estää toista antamasta lausuntoa todistajana, asiantuntijana, muuna kuultavana tai asianosaisena oikeudenkäynnissä, esitutkinnassa, poliisitutkinnassa tai niihin rinnastettavassa muussa viranomaismenettelyssä tai vaikuttaa tai yrittää vaikuttaa lausunnon sisältöön tai
- 2) tekee tai uhkaa tehdä väkivaltaa toiselle tai häneen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevalle henkilölle sen vuoksi, mitä tämä on lausunut edellä tarkoitettussa kuulustelussa.

Rikoslain 40 luvun 7 §:n perusteella virka-aseman väärinkäyttämiseen syyllistyy virkamies, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä taikka aiheuttaakseen toiselle haittaa tai vahinkoa

- 1) rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa osallistuessaan päätöksentekoon tai sen valmisteluun tai käyttäessään julkista valtaa muissa virkatehtävissään taikka
 - 2) käyttää väärin asemaansa käskyvallassaan tai välittömässä valvonnassaan olevaan henkilöön nähden,
- Virkamies voidaan tuomita myös viralta pantavaksi, jos rikos osoittaa hänet ilmeisen sopimattomaksi tehtävänsä.

Rikoslain 40 luvun 8 §:n perusteella, jos virka-aseman väärinkäyttämisessä

- 1) tavoitellaan huomattavan suurta hyötyä tai
- 2) pyritään aiheuttamaan erityisen tuntuva haittaa tai vahinkoa tai
- 3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai häikäilemättömästi

ja virka-aseman väärinkäyttäminen on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, virkamies on tuomittava törkeästä virka-aseman väärinkäyttämisestä sekä viralta pantavaksi.

Rikoslain 40 luvun 9 §:n perusteella virkavelvollisuuden rikkomiseen syyllistyy virkamies, joka virkaansa toimittaessaan tahallaan muulla kuin edellä tässä luvussa tai 11 luvun 9 a §:ssä säädetyllä tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen

vähäinen. 10 §:n perusteella tuottamukselliseen virkarikokseen syyllistyy virkamies, joka virkaansa toimittaessaan huolimattomuudesta muulla kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen.

Virkamiehellä on päätöksenteossaan tietty harkintavalta soveltaa lakia ja muita päätöksentekoa ohjaavia säännöksiä. Kysymys voi olla oikeudesta ratkaista, mikä asiassa on tarkoituksenmukaista tai siitä, että säädökset edellyttävät tulkintaa ja soveltamista yksittäistapauksissa. Virkamiehen harkintavaltansa rajoissa tekemiä ratkaisuja ei voi pitää virkavelvollisuuden vastaisina. Ratkaisu, jota esitettyjen perustelujenkin valossa voidaan pitää huonona, ei välttämättä osoita asianomaisen päättäjän rikkoneen virkavelvollisuuttaan. (Rikosoikeus 2008, Lappi-Seppälä, Hakamies, Koskinen, Majanen, Melander, Nuotio, Nuutila, Ojala, Rautio).

Tästä on kuitenkin erotettava harkintavallan väärinkäyttö. Harkintavaltaa käytetään väärin, jos säännöstä käytetään toiseen tarkoitukseen kuin on tarkoitettu taikka ylitetään säännöksen soveltamisala. Harkintavallan ylitys on rangaistavaa, jos se on ilmeistä. Tämä ilmenee Ilkka Raution kannasta teoksessa Rikosoikeus s. 1296 ja Pekka Viljasen teoksessa s. 335-336, 336, 339-342.

Esitutinnan aloittamisesta ilmoitetun poliisin menettelyn johdosta:

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan ennen esitutinnan aloittamista esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä 1 momentissa tarkoitettuun rikosepäilyyn liittyvät seikat erityisesti siten, että ketään ei aiheettomasti aseteta rikoksesta epäillyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu ratkaisu esitutinnan toimittamatta jättämisestä. Esitutinnan aloittamista edeltäviin toimenpiteisiin sovelletaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

Tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko

esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä.

Varmuutta tai suurta todennäköisyyttä rikoksen tekemisestä ei siis vaadita. Huomioon on esitutkinnan aloittamista harkittaessa otettava, että esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen eikä mahdollisten muiden oikeudellisten erimielisyyksien selvittäminen. Pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ei vielä ylitä esitutkintakynnystä. Esitutkinnan aloittamispäätökselle on voitava esittää asianmukaiset konkreettiset perusteet. Rajatapauksissa merkitystä on selvittämistäintressillä, joka korostuu vakavien rikosten kohdalla (HE 222/2010, s. 177).

Johtopäätökset:

Asian taustalla on Kavoniuksen tapa lähettää toistuvasti viranomaisille sähköpostiviestejä ns. massajakelulla eli siten, että vastaanottajina on lukuisia eri tahoja. Myös tutkintapyynnöksi/rikosilmoitukseksi otsikoituja viestejä lähetetään kymmenille eri poliisiyksiköille ja muille viranomaisille. Edelleen vastaavilla massajakeluviesteillä toimitetaan lisäselvityksiä ja liitteitä aiempiin tutkintapyyntöihin. Myöhemmin taas saatetaan lähettää, samoin massajakelulla, erilaisia tietopyyntöjä, joilla tiedustellaan mihin yksikköön asia on kirjattu ja kenen hoidossa se on. Poliisi ohjeistaa tekemään rikosilmoitukset ensisijaisesti verkossa tai henkilökohtaisesti poliisiasemalla - tällöin myös ilmoittajalla on mahdollisuus saada välittömästi vahvistus ilmoituksen kirjaamisesta, jolloin edellä kuvatun kaltaisille selvittelyille tai tietopyynnöillekään ei ole tarvetta. Totean, että Kavoniuksen toimintatapa aiheuttaa valtavasti ylimääräistä työtä, kun viranomaisissa joudutaan koordinoimaan ilmoituksen kirjaamista ja selvittämään mihin ilmoitukseen mikäkin viesti tai liite liittyy, ja on omiaan sekoittamaan ja vaikeuttamaan hänen asioidensa käsittelyä. Totean, että Helsingin poliisilaitos on em. ohjaamisella pyrkinyt selventämään ja selkeyttämään Kavoniuksen asioiden kirjaamista ja käsittelyä. Esitutkintalain 3 luvun 1 §:n perusteella esitutkintaviranomaisen on viipymättä kirjattava ilmoitus, kun sille ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi. Totean, ettei Kavoniukselle annettu ohjaus/ohjeistus - ottaen erityisesti huomioon sen edellä kerrottu tarkoitus - ole ristiriidassa kirjaamisvelvoitteen kanssa. Kavonius ilmoittaa olevansa koulutukseltaan juristi eikä hänellä pitäisi olla mitään esteitä menetellä po. tavalla. Hän ei myöskään ole esittänyt mitään järkevää perustetta, miksi hänen tulisi saada tehdä ilmoituksensa tavalla, joka ei

myöskään edistä - vaan päinvastoin hankaloittaa - hänen asioidensa selvittämistä ja käsittelyä. Katson, ettei asiassa ole syytä epäillä Jänttiä tai ketään muutakaan poliisimiestä rikoslain 40 luvun mukaisista virkarikoksista tai mistään muustakaan rikoksesta. Totean vielä, ettei virkavelvollisuuden rikkomisen tunnusmerkistöä joka tapauksessa täytä teko, joka huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat on kokonaisuutena arvostellen vähäinen. Esitutkintaa ei toimiteta.

Lainkohdat

Esitutkintalaki 3 luku 3 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Asianomistajalla on oikeus itse nostaa syyte (Laki Oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1 luku 14 §).

Allekirjoitus

Tarmo Tanner
erikoissyyttäjä, tutkinnanjohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuus voidaan tarkastaa valtakunnansyyttäjän toimiston kirjaamosta.

Tiedoksi

Asiaan osallinen
Asianomistajat
Itä-Uudenmaan poliisilaitos
Helsingin poliisilaitos

Muuta huomioitavaa

x) Asiakirjoja EI arkistoida Valtakunnansyyttäjän toimistossa. Asiakirjat ovat tilattavissa Helsingin poliisilaitokselta. Tarkemmat ohjeet tilaukseen liittyen löytyvät osoitteesta www.poliisi.fi.

x) Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta